

Kanning um arbeiðið á sjónum:

Vandamesta arbeiðið av øllum

— sigur Pál Weihe, arbeiðslækni, sum í lotuni starvast á Arbejdsmedisinsk Klinik á Ríkishospitalinum í Keypmannahavn. Hann hevur saman við øðrum gjørt kanning um sjófólkið og arbeiðið teirra í Danmark. Í tíðarskeiðinum 1975—79 gjordi Pál Weihe eisini kanning um arbeiðsóhapp á sjógvi og landi í Føroyum

— Orsøkin til tittleikan av vanlukkum og óhappum innan sjómannayrkið er óvanliga arbeiðsstøðan, sigur Pál Weihe.

Eftir hesum kanningum er vandin fyri at doyggja av vanlukkum umborð á danskum fiskiskipi nógvar ferðir størri enn á landi, umleið 30 ferðir størri.

Vandin fyri at verða raktur av óhappi, um tú ert færoyskur fiskimaður, er umleið fyra ferðir størri enn fyri arbeiðarar á landi.

RØKKUR BERT TIL LUNNINGINA

Hóast stóru teknologisku framgongdina innan fiski- idnaðin — her eisini umborð á idnaðarskipum, so eru reglurnar fyri t.d. arbeiðsfólkið á flakavirki ikki tær somu sum fyri fólk, ið hava dagligu vinnu sína á sjónum.

Arbeiðseftirlitið, sum virkar á landi, røkkur nevniliga bert til lunningina á idnaðarskipum, hóast har eru verksmiðjur, ið virka á sama hátt sum á landi.

Kanningin í Danmark viðvíkjandi víðurskiptunum hjá sjófólki visti, at vandin fyri at doyggja av arbeiðsvanlukkum er 36 ferðir størri enn miðaltalið fyri arbeiðsvanlukkum á landi. Hetta er talið fyri fiskimenn. Hin parturin snúði seg um farmaflotan. Her er vandin fyri at doyggja av arbeiðsvanlukkum 27 ferðir størri

enn miðaltalið fyri at doyggja í sama arbeiði á landi.

UMRØDD Í FÓLKATINGINUM

— Tá henda kanning kom fram í Danmørk í mai mánaði í ár, varð hon umrødd í Fólkatíninginum. Eitt einmælt Fólkatíning samtykti, at idnaðarmálaráðharrin skuldi kanna spurningin rætti og koma við uppskotum, hvat skal gerast til tess at tryggja sjófólk í arbeiði teirra eins og at geva teimum betri arbeiðsfor.

Í Danmørk hevur eisini verið kjak um, hvørt Arbeiðseftirlitið skal fáa atgongd til arbeiðsøkni á skipunum, av tí at nútíðar fiskiskip eru at sammeta við flakavirki ella verksmiðjur á landi.

Eru nakrar kanningar fyri færoyska skipaflotan, tá talan er um hesi arbeiðsviðurskipti?

— Saman við Høgna Debes Joensen og Peturi Zachariassen gjordi eg eina kanning í Føroyum um arbeiðsóhapp á sjógvi og á landi. Hetta var fyri tíðarskeiðið 1975-79.

Tá kom fram, at fiskimenn vóru fyri fyra ferðir størri vanda at fáa skaða enn arbeiðsfólk á landi.

VIRÐISMILIK SJÓFARTSGRANSKING

Hví eru arbeiðsumstøðurnar so nógvar óðrvísi á

sjónum?

— Arbeiðsumhvørvið á sjónum er fyrst og fremst vandamikið, tí skipið rullar. Eitt skip í dag er sum ein verksmiðja á landi, men í støðugari rørslu — eisini óvæntaðum rørsllum.

Onnur orsøk kann vera, at fólk eru móð og ovurvektað, og kundi og tær støðugu risingarnar gera, at fólk eru ikki so ansin, sum tey eftir umstøðunum eiga at vera.

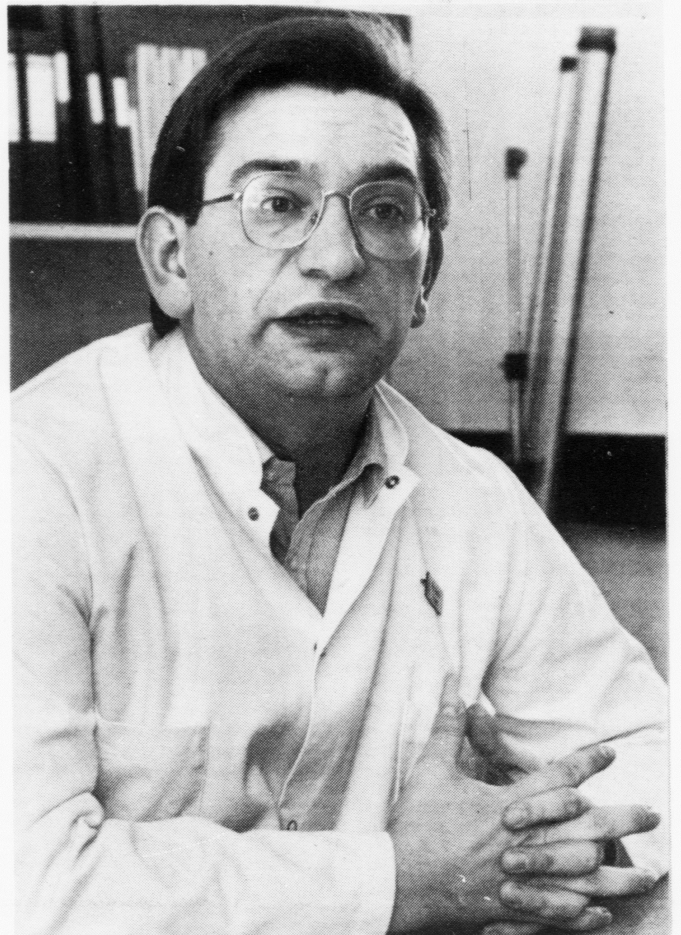
Hvørjar orsøkir lógu til grund fyri óhappini á færoysku skipunum?

— Her vóru ymisk fyrirbrigdi, men fyrst at nevna nøkur dømi og tøl, so vóru 19 % av óhappunum, har menn vóru kleimdir, t.d. millum lemmar og lunning, 13 % vóru áhaldsnir, og 12 % vóru raktir av onkrum, meðan teir arbeiðdu.

— Um tað er satt, at tittleikin í arbeiðsóhappum á sjónum eru so nógvar størri enn á landi, so er vert at umhuga støðuna og fáa nærri greiði á, hví so er.

Eru Føroyar vælegnaðar til sjófartsmedisinsku granskning?

— Eg haldi, at Føroyar eru sera vælegnaðar til sjófartsmedisinsku granskning. Hóast landið er lítið, hava vit lutfalsliga nógvar siglandi fólk. Tað ber til at fylgja øllum, sum eru í vinnu á havinum, yvir langt tíðarskeið. Um vit t.d. høvdu regluligar kanningar av sjófólki og

samtundis skrásettu tað, sum tann einstaki arbeiðsi- við, høvdu vit fingið virðis- mikið tilfar.

— Hetta kann eisini geva øðrum londum virðismikið tilfar og vitan, sum lond flestuttan um okkum ikki hava møguleika at fáa innli- ti.

FYRIBYRGJA ARBEIÐSSKAÐUM

Hvørji virkisøki hevur ein arbeiðslækni?

— Okkara arbeiði er at fáa greiði á, hvat bagir fólk, sum kemur til lækn- an, og um tey eru vörðin sjúk av arbeiði. Fólk kunnu vera sjúk av at bera ella lyfta ov tungar byrðar, ella tey eru vörðin sjúk av kemiskum evnum í arbeiði. Eisini kunnu tey hava fingið sálarligt brek.

— Um gongdin í Føroy- um verður tann sama sum í grannalondum okkara, so fara fólk nú alt meira at gáa eftir, um tey ómerkjandi eru vörðin sjúk í vinnu.

Skulu vit svara spurning- um, sum koma á hesum øki, á sama støði sum í grannalondunum, so krevst serstøk vitan. Her er tað, arbeiðslæknin kemur inn í myndina.

— Annað øki er fyrir- byrgjandi arbeiði, sum t.d.

kann vera at meta um lík- amliga áriníð, sum arbeiðið gevur, og um arbeiðið verður gjørt so skynsamliga sum gjørligt. Tað kann vera so lítið, sum ger munin, og tað nýtist ikki at kosta fyr- tøkum størvegis, um ar- beiðsgongdin verður broytt til tað betra.

SAMFELAGSLIG SPARING

Hvussu nógvar kostar tað samfelagnum at hava so vandamikil arbeiðspláss, sum sjómannayrkið er hjá okkum?

— Eingi tøl eru fyri, hvussu nógvar arbeiðsskaðar kosta okkum í Føroyum, men danska arbeiðseftirlit- ið hevur nýliga mett, at ar- beiðsskaðar, t.v.s. arbeiðs- óhapp og arbeiðssjúkur, ár- liga kosta danska samfel- agnum umleið 30 miljardir

krónur! Hvussu nógvar tað kostar at fyrirbyrgja arbeiðs- skaðum, vita vit ikki.

— Sum vit plaga at taka til: tey frisku koma ikki til læknan at takka fyri, at tey ikki eru vörðin sjúk, men øll kenna sjúklingar, sum hava fingið víðgerð og tí kunnu takka fyri heilsubót.

— Heilsuverkið er soleiðis háttáð, at tað bert tekur sær av at víðgera sjúkling- ar, so teir kunnu fáa heils- una aftur.

Innan arbeiðsmedisin virka vit fyri at fyrirbyrgja, at arbeiðsskaðar óneyðugt skulu gera fólk sjúk og avlamin.

— Um tað visir seg um eini 100 ár, at vit hava mett skeivt, og at eingin er spard- ur fyri brek vegna tað fyrir- byrgjandi arbeiði — ja, so haldi eg, at tað er til at bera, sigur Pál Weihe at enda.

Partrolari

Søkt verður eftir báti til partroling frá 1. august.

Pf. Nólsoyar Flakavirki
Tlf. 27091 - 15922